

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Vsakemu je treba dati svoj delež in poskrbeti, da se bo vse porazdeljevanje gospodarskih uravnalo po pravcu socialne pravičnosti in obče blaginje.

(„Quadr. Anno“ 53-59.)

Letna naročnina:
na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Marijinim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Cerkev in poganstvo

Če ste bili zadnjo nedeljo pri sy. maši, ste slišali v evangeliju besede Kristusove: „Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite! Zakaj povem vam, da so mnogi preroki in kralji želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli; in slišati, kar vi slišate, pa niso slišali.“ Bog govori to nam kristjanom in nas blagruje, da se imenujemo in smo otroci božji. Mogli bi iti med pogane Azije, Afrike, Amerike ali pa na bojne poljane sedanje, poganke vojne v Evropi; ko bi videli, kako ubogo in kruto je njihovo življenje brez prave vere in brez božjih zakonov, bi šele videli, kako srečni smo, da se smemo imenovati otroci pravega in usmiljenega Boga.

Na svetu je okoli 2 milijardi ljudi. Od teh jih je polovica poganov. Od druge polovice jih je 300 milijonov mohamedancev, 200 milijonov protestantov, 100 milijonov pravoslavnikov, 18 milijonov judov in 400 milijonov katoličanov. Tako je še polovica človeštva, ki ne pozna enega Boga in časti mnoge krive bogove, od druge polovice je pa zopet čez polovica ljudi, ki izpovedujejo krivi nauk in poslušajo krive preroke.

Od vere je pa odvisno po veliki večini tudi življenje ljudi na zemlji. Kako ubog in kruto je življenje poganov. Kako pusto in strogo je življenje mohamedancev, kako negotovo je življenje protestantov, kako skopo na božji pomoči je življenje pravoslavcev, kako veselo in polno je življenje katoličanov. In če pogledamo na posmrtno življenje na tem svetu, kako veliko upanje imamo ravno mi katoličani.

Kaj nam daje krščanstvo? Najprej osnovno načelo, na katerem je zgrajeno pravo in pravično sožitje ljudi med seboj: človek je osebno bitje, vsi smo bratje in sestre med seboj, suženstvo odpravljeno. To je eno največjih del, kar jih je izvršilo na zemlji krščanstvo. Potem je krščanstvo ozdravilo družino in ji dalo pravo mesto v človeškem sožitju. Kaže nam pravo razmerje med možem in ženo ter otroci. Krščanska družina je res raj na zemlji, če člani družine živijo krščansko. Krščanstvo nam kaže pravo pot pri vzgoji otrok, da postane človek res vreden član človeške družbe in koristen za vse. Krščanstvo nam v pravi svetlost kaže narod in njega vrednost v občestvo človeštva, kakor tudi ljubezen in spoštovanje do vsakega človeka.

To nam je prineslo krščanstvo in te sadove mi uživamo. Današnji svet pa hoče nazaj v poganstvo. Zato vidimo, da hočejo obnoviti suženstvo, širijo nauk o gospodstvu enega naroda med drugim, rušijo družino, vzgojo otrok usmerjajo v brezversko stran, sejejo sovraštva med ljudmi in narodi. Tako današnji krivi preroki hočejo ljudi spraviti nazaj v čase pred Kristusom.

Kaj pa mi kristjani? Ali ne pomagamo tem krivim prerokom poganstva pri njihovem delu. Velikokrat smo njihov dobri pomočniki. Kolikokrat gledamo svojega brata kot manjvrednega in sami sebe smatramo za višjega in boljšega. Kolikokrat pomagamo sami v družini razdirati, kar nam krščanstvo prinaša, svoje otroke pustimo vzgajati v brezbrizne kristjane v šoli in v družini, obnašamo se surovo, se pretepamo, sovražimo drug drugega in tako pomagamo vsem onim, ki te stvari delajo po načrtu in z vsemi pripomočki tehnike in države.

Časi so zelo resni in nevarni. Bodimo eno ali drugo. Ni več mesta za polovičarstvo. Ali služimo Bogu in svojemu narodu, ali pa hudobnemu duhu in modernemu poganstvu. Mi kristjani smo dolžni biti na straži! Svojim potomcem pripravimo boljše in lepše življenje, ne pa nazaj v kruto poganstvo in sovraštvo.

Novi urednik „Novin“

Po odhodu g. Ivana Camplina dosedajnega urednika „Novin“, so postavljeni po odloku Prezvišenega nadpastira g. Balažic Matija z delokrogom II. kaplana v Soboto, da bo vodil tisk v Slov. Krajini in s tem bi naj prevzel tudi uredništvo „Novin“. Če papeštvo, tako odločno povdarja velik pomen tiska, je sveta dolžnost vsakega katoličana, da podpira katoliški tisk. „Novine“ s svojim sedemindvajsetletnim obstankom so pokazale svojo neumorno skrb in delo za katoliško stvar v Slov. Krajini.

Ker novi časi in novo poganstvo zahtevajo še bolj strnjeno vojsko v

obrambo katoliških pravic, zato podprimo novega urednika v njegovi težki, pa toliko bolj važni nalogi, da rešimo vprašanje tiska v naši Krajini! Katoliški časopis naj nam bo orožje proti modernim zmotam, ki se ga poslužujemo vsi, naj ne bodo „Novine“ delo enega in za enega človeka, ampak delo in glasilo vseh, za vso Slovensko Krajino pa še za one, ki so izven mej naše lepe krajine.

Novi urednik, Vi pa začnite svoje misijonsko delo z zavestjo, da vršite najlepše in najbolj hvaležno delo za blagor naroda in procvit naše Slovenske Krajine.

Začasno uredništvo.

Obletnica ljubljanskega škofa Dr. Gregorija Rožmana

Vsa Slovenija se je vzradostila te dni, ko je Prezvišeni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman obhajal deset letnico pastirovanja. Naslednik nesmrtnega velikega škofa Antona Bonaventure Jegliča, — škof katoliške akcije, ki je že daleč preko mej škofije zajela vsa območja našega osebnega in versko družinskega življenja in vodilno posega v delovanje na polju javnega narodnega življenja, — stoji kakor trdna in neomajna skala, proti vse napadom novodobnega poganstva. Kdo ne bi poznal moža, kakor je škof ljubljanski! Živo sta nam vsem v spominu dve največja manifestaciji krščanske pobožnosti v naši najnovejši dobi, ki sta se vršili

za časa njegovega pontifikata in to evharistični kongres leta 1935. in mednarodni kongres Kristusa kralja l. 1939. Naša Slov. Krajina se je obeh manifestacij polnoštevilno udeležila, zato skoraj ni človeka, ki ga ne bi poznal ali slišal njegove, kakor v skalo vsekane verske govore, ki jih je imel ob prilikah veličastnih slavnosti.

Vsa Slovenska Krajina dviga svoj glas radosti in veselja ter prosi Vsemogočnega, naj ohrani Prezvišenega škofa dr. Rožmana na stolici sv. Maksimilijana še dolgo let, da bi obhajali še veselejše jubileje svojega vladanja, ko bo po mračnih in meglenih dnevih sodobnega časa vsijalo lepše sonce nad našo lepo domovino Slovenijo.

Politični pregled

Japonska hoče zasesti francosko Indokino in nizozemsko Indijo, češ, da ti spadata v njeno območje. Trdijo, da bo Japonska vodila zunanjo politiko, ki ji bo cilj razširjenje japonske nadvlade na južni del Tihnega oceana. Med drugim poudarjajo nedavno izjavo japonskega zunanjega Matsuoke in v njej stavek o Veliki Aziji, pod katero sta vključeni tudi Indokina in Vzhodna Indija. — Japon-skv vedno v hujšem nasprotju z Anglijo in Združenimi državami, ker je zadnja izjava japonskega zunanjega ministra Matsuoke povsem jasno orisala japonske zahteve, da vso Vzhodno Azijo spravi pod svoj vpliv. Blok, ki ga ustvarja Japonska, naj bi zajel nizozemsko Indijo in francosko Indokino, morda pa tudi Filipine. Istočasno je treba računati tudi s tem, da se bo notranja politična zgraditev spremenila v sistem popolne totalitarne politike. Vendar priznavajo, da v tem poročilu ni vse izvedljivo, ker je mnogokaj odvisno od ukrepov, ki jih bo Japonska storila za obkolitev Indokine in nizozemske Indije. Ti ukrepi verjetno ne bodo sestojali v neposredni vojni zasedbi teh področij, temveč je predvsem pričakovati gospodarskega prodiranja, ki bo seveda podprto z gotovim vojaškim pritiskom. — V zvezi s tem poudarjajo, da se je tudi v Mandžuriji delalo po približno istih načelih. Združene države in Anglija so pred kritično odločitvijo zaradi Filipinov in zaradi odvisnosti Amerike od uvoza gumijastih sirovin in kositra z Malajskega otočja. Dalje spada med nerešena vprašanja obeh držav tudi ameriško podpiranje maršala Čankajška.

Kakšne so madžarske zahteve. Pri reševanju romunsko-madžarskega spora za postopek, ki se je uveljavil svoje dni že pri sporu med Češko-slovaško in Madžarsko. Najprvo je

bilo namreč tema dvema državama naloženo, naj se s pogajanjmi med seboj prijateljsko sporazumeta, ko pa to ni bilo mogoče, so nastopile velesile v Monakovem, kjer so Češko-slovaški naložile, kaj mora Madžarom odstopiti. Nekoliko pozneje se je to zgodilo med Slovaško in Madžarsko, kjer je Madžarska spet dobila to, kar v pogajanjih ni mogla doseči. V romunsko-madžarskem primeru da gre za podoben razvoj. Ako se Madžarom in Romunom ne bo posrečilo doseči sporazuma na podlagi pogajanj, potem je več kakor gotovo, da bosta Italija in Nemčija nastopili kot razsodnici in bosta zaukazali, kako naj gre bodoča meja. Zaradi tega je važno, pripominjajo v romunskih krogih v Budimpešti, da Romuni izvedo, kaj Madžari zahtevajo. Madžarske zahteve zelo obsežne in hočejo imeti od Rumunije največji del Transilvanije vse tja do reke Mareš, poleg tega pa še ves severni romunski Banat. V tem predelu leže velika mesta, kot so Cluj, Arad, Temešvar, Blstrica, Oradea, Targu Mureš. Erdelje šteje 3 milijone 300.000 prebivalcev, romunski Banat pa 1 milijon. Od tega zahtevajo Madžari okroglo 2 milijona prebivalcev na okroglo 50.000 kv. km ozemlja. V romunskih krogih poudarjajo, da nobena romunska vlada takšnih žrtev ne more priznati, toda uvidevajo, da bo potem pač prišlo do razsodišča, ki bo verjetno Madžarom izpolnilo njihove zahteve. „Razlika v madžarskih zahtevah in romunskih ponudbah so take velike,“ je dejala neka poučena madžarska osebnost, „da skoraj ni mogoče misliti na sporazum in da je nastop nemško-italijanskega razsodišča neizbežen.“

General Gaulle obsojen na smrt. Uporni general de Gaulle, ki sedaj v Angliji zbira francoske oborožene sile, da nadaljujejo borbo

proti Nemčiji, je bil na obtožbo francoske vlade od vojnega sodišča obsojen na smrt, češ da je upornik. Njegovo premoženje je bilo zaplenjeno.

Ogromno oboroževanje Amerike. Sedanji kongres je dovolil že 600 milijard din za narodno obrambo. Finančni odbor ameriškega parlamenta je priporočil, da Združene države Amerike uporabijo 5 milijard dolarjev (300 milijard din) za ustvaritev dveh velikih brodovij, eno tihomorsko, drugo atlantsko, nadalje še za ustanovitev stalne oborožene sile 2 milijonov mož ter za čim najbolj pospešeno izdelavo letalstva do 50.000 letal, ki jih Amerika potrebuje. S temi novimi krediti za oborožitev je ameriški kongres do sedaj odobril že 10 milijard dolarjev (600 milijard din) za narodno obrambo.

Amerika prepovedala, da se ne sme izvažati iz Združenih držav Severne Amerike nobena količina letalskega bencina, razven v države na ameriškem kontinentu. V Londonu menijo, da Amerika gleda v bodočnost in da je razumljivo, da si hoče oskrbeti zadostne zaloge goriva za letalske motorje, ter da ta ukrep spada med ameriške obrambne ukrepe. Anglija sama da s tem ukrepom ni udarjena, češ, da bo letalski bencin še vedno lahko prihajal v Kanado, ki bo v Ameriki nakupovala potrebno gorivo tudi za potrebe angleškega vojskovanja. Sicer pa, tako pravijo v Londonu, Anglija sama še ne potrebuje ameriškega petroleja, ker je sama zadostno z njim založena.

Nemčija nima teritorialnih težej na jugovzhodu. Nemčija nima nobenih težej, da bi si prisvojila nova ozemlja. Ravnotako nima namena ovirati notranje svobode teh narodov in tudi ni res, da v Berlinu gledajo na jugovzhod samo stališča nekoga kolonijskega dobavitelja surovin, kot je to trdil Tibor von Eckhardt, v sedaj že pozabljenem času. Nemčijo zanima samo možnost, kako bi se proizvodnja na jugovzhodu zvišala in s tem tudi življenjska raven teh narodov. Če se sliši, da naj se razvoj proizvodnje na jugovzhodu kolikor mogoče spravi v sklad tudi z nemškimi potrebami, je to samo priporočilo, katerega koristnost bodo voditelji južnovzhodnih gospodarstev razumeli. To in samo to je tolikanj razpiti nemški načrt na jugovzhodu. Tako piše nemško časopisje.

Odprava pisem za Severno in Srednjo Ameriko

Občinstvo, ki oddaja pošiljke za Severno in Srednjo Ameriko, opozarjamo na ugodno odpravo pisem in dopisnic z letali družbe „Pan American Airways“, ki vzdržujejo trikrat na teden zvezo med Lizbono in Newyorkom. Prevoz traja 3—4 dni. Dopolnilna pristojbina za zračni prevoz znaša za vsakih 10 gr teže za USA 17 din, za Kanado 18 din. Za ostale dežele in otoke v Srednji Ameriki stranke lahko izvedo za pristojbine pri vsaki pošti. Rednim potom se odpravljajo pošiljke za Ameriko preko Sibirijske in Japonske ter traja prevoz do 6 tednov. — Direkcija pošt, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Dobili smo tudi pošto iz Francije, ko nas izseljenci že prošijo „Novine“.

Zaradi vojne v Evropi sežigajo v Braziliji kavo

Zaradi vojske v Evropi so se brazilski proizvajalci kave znašli v zelo neprijetnem položaju. Angleška blokada jim onemogoča, da bi prodali velik del kavinega pridelka. Da bi preprečili padec cene, so pričeli kavo v velikih množinah sežigati.

Nedela

po Risalaj trinajseta

Tisti čas, gda je Jezus potivao v Jeruzalem, je šo po sredini med Samarijov i Galilejov. I gda bi se prikazao v neko vesnico, prišlo je pred njega deset gobavi možov, ki so stali ozdaleč i podignoli so glas svoj govoreči: „Jezus, učiteo, smiluj se nad nami.“ Štere kak je vido, vilo je: „Idte, pokažite se duhovnikom.“ I med potjov so bili očičeni. Eden zmed njih pa se je vrno, gda je vido, ka je očičeni i je z velikim glasom zvišavao Boga; je spadno na obraz pred njegove noge pa se njemi zahvalüvao, i te je bio Samarijan. Jezus pa je spregovoro: „Ali ne bilo deset očičenih? Gde so deveteri? Ali se ne nieden drugi najšo, ki bi se povrno ino bi dao diko Bogi, nego samo ete tühinec. I veli njemi: „Stani gori, ino idi; tvoja vera te je ozdravila. (Lukač 17, 11—19.)

*

Dete zavüpa v svoje stariše, zanesse se na njih, njemi bodo dali, ka potrebuje. Mi zavüpamo v Boga, to je, mi smo prepričani, da nam more i šče pomagati v vsem, ka potrebuje mo za dušo i za telo, za čas i večnost. Vse to pa nam bo dao, če bomo zavüпали v njega vsikdar.

Kak se pa naj naše zavüpanje v Boga razodeva?

1. S tem, da v vsakoj nadlogi priběžimo k Bogi.

Išči pomoč samo pri Bogi v gorečoj molitvi, ar ti samo On more pomagati. Če pa ti prle vsešerom pri lüdeh iščeš pomoč, kak pri Bogi, gde je tvoja vera v njegovo vsemo-gočnost i dobrotlivost? Zato moli s psalmistom: „Svoje oči vzdigujem na gore, odkec mi prihaja pomoč Moja pomoč je od Gospoda, ki je stvoro nebo i zemlo.“ (20, 1, 2).

2. Zavüpanje v Boga se nädale razodeva v tom, da v težavah ne zgibimo poguma. Ar ti je odprto tak veliko pribježališče, vztrajaj v nadlogi, dokeč ti ne pride gotova tolažba od vsevednoga Boga. V nevolah reci s kralom Davidom: „Gospod je moja luč i moja pomoč; koga se bom bo-jao? Gospod je varih mojega življenja; pred kom se bom treseo?“ (Ps. 26, 1).

3. Razodevajmo dale svoje zavüpanje v Boga s tem, da se v trpljenji ne pritožujemo i ne godrnjamo proti neskončno dobroj božoj previdnosti. Gde je tisti človek, ki ne bi meo na sebi nikše krivde, nikšega greha? Vsi smo v greh'h. Pa ravno s trpljenjom, s pokorov popravljamo svoj dug. Ne samo to. Sv. vera nas vči, da si s potrpljenjom v nevolaj vnožimo zasluženje za nebesa.

4. Bogi, ki gleda na srce, skazemo svoje zavüpanje slednjič s tem, da se popolnoma i odkritosrčno vdamo v njegovo sveto volo. Znamo, da je Bog tüdi neskončno smileni.

Družba sv. Rafaela

za varstvo izseljencov Slovenske Krajine naznanja:

Pošta v Francijo se je odprla. Naše liste lejko pošilamo tistim, ki so na starom mestu ali je naročili na novo mesto.

Zmenjava mark. Smo Vam javili, da je minister za socialno politiko dal nalog Narodnoj banki, naj vsobočkom i v lendaravskom srezi zmeni po klirinškoj ceni 100 srebrnih i pet papirnatih mark.

„Putnik“ nam odgovarja, da se pogaja z nemškov narodnov bankov (Reichsbanke) zavolo izmenjave mark. Društvo Putnik ne sme več zameniti, kak deset mark.

Ministerstvo mi javla, da v zadnjem skrajnom slučaju bi se marke iz vplačane glavarine mogle zmeniti po klirinškoj ceni.

S togá sledi, da mark ne odavlete, ne Putniki, ne nikomi drugomi, dokeč ne dobimo rešitve od ministerstva. Špekulacije velike se tü vršijo, držite doma marke i se vüpamo, da je zmeni država, če je Putnik ne bo mogeo.

Klekl Jožef,

za zdaj predsednik Rafaela.

Jamstva za mir

In mislimo, da bodo tisti, ki z budnim očesom opazujejo ta resna znamenja in ki trezno razmišljajo o znakih, ki v mnogih delih sveta kažejo na tak razvoj dogodkov, kljub vojni in njenim trdim nujnostim notranje pripravljani, da v prikladnem in ugodnem trenutku s svoje strani jasno definirajo osnovne točke pravičnega in častnega miru. Tudi ne bodo vnaprej odklanjali pogajanj, kádarkoli se bo zanje ponudila prilika, seveda s potrebnimi jamstvi in previdnostjo.

1. Osnovna zahteva za pravičen in časten mir je, da se zagotovi pravica do življenja in neodvisnosti vsem narodom, velikim in majhnim, mogočnim in šibkim. Življenjska volja enega naroda ne sme nikoli pomeniti smrtne obsodbe za drugega. Kadar bi bila ta enakost pravic uničena ali kršena ali ogrožena, zahteva pravni red poprave. Mere in obsega te poprave ne sme določevati meč ali sebična samovoljnost, marveč pravila pravičnosti in obojestranske pravčnosti.

2. Da bo na tak način upostavljeni red mogel ostati nemoten in trajen, kar je osnova pravega miru, se morajo narodi osvoboditi težke usuz-njenosti oboroževalnemu tekmovanju in nevarnosti, da gmotna sila, namesto da bi služila za varstvo prava, to pravo nasilno krši. Prej ali slej bodo pokazali nestalnost in pomanjkanje življenjske moči vsi mirovni sklepi, ki ne bodo pripisovali osnovne važnosti medsebojno dogovorjenemu, organiziranemu, progresivnemu razoroževanju, tako na praktičnem kakor na duhovnem polju, in dokler tega ne bodo pošteno izvajali.

3. V vsaki novi ureditvi mednarodnega sožitja bi bilo v soglasju z načeli človeške modrosti, da bi vse prizadete strani izvajale posledice iz vrzeli in pomanjkljivosti preteklosti. V ustanavljanju ali vzpostavljanju mednarodnih ustanov, ki imajo tako vzvišeno in hkrati tako težavno in najresnejših odgovornosti polno poslanstvo, se bo treba vedno zavedati izkustev, ki izvirajo iz neučinkovitega ali pomanjkljivega delovanja podobnih prejšnjih ustanov. Za človeško slabost je

tako težavno, rekli bi, skoraj nemo-goče, natančno vse predvidevati in vse zanesljivo urediti v času mirovnih pogajanj, ko se je težko oprostiti vpliva strasti in zagrenjenosti. Za časten sprejem mirovne pogodbe, če se hočemo izogniti samovoljnemu in enostranskemu kršenju in razlaganju pogojev mirovnih pogodb, je zato odločilnega pomena ustvaritev pravnih ustanov, ki bodo jamčile za pošteno in zvesto izpolnjevanje pogodb in skrbele, da se bodo te pogodbe po potrebi pregledovale in popravljale.

Če hočemo Evropo bolje urediti, je treba posvetiti posebno pozornost zlasti eni stvar, namreč resničnim potrebam in upravičenim zahtevam narodov in ljudstev, in prav tako narodnih manjšin. Čeprav te zahteve včasih ne zadostujejo, da bi bile osnova striktnemu pravu, ker veljajo še priznane in sankcionirane pogodbe ali druge pravne podlage, vendar zaslužijo te zahteve vsaj dobrohotno presojo. Kjer je videti nujno, je treba ugoditi na miren način s pravično, modro in sporazumno revizijo pogodb. Ko bo tako vzpostavljeno pravo ravnovesje med narodi in bodo obnovljene osnove vzajemnega zaupanja, bo izginilo mnogo netiva za uporabo sile.

5. Pa tudi najboljše in najdovršenejše ureditve bodo nepopolne in obsojene na končen neuspeh, če ne bodo tisti, ki vodijo usodo narodov in narodi sami bolj in bolj prešinjani z duhom, ki edini more viliti mrtvim črkam določil v mednarodnih pogodbah življenje, avtoriteto in obveznost. Prešinjani naj bodo z zavestjo žive in tenkočutne odgovornosti, ki meri in tehta človeške postavbe po svetih in nepremakljivih normah božjega prava; prešinjani s tisto lakoto in žejo po pravici, ki se imenuje med blagri v pridgi na gori, in katere naravni pogoji je pravna pravičnost; z univerzalno ljubeznijo, ki je vsebina in najbolj širok izraz krščanskega ideala in ki katerim ni dana sreča, da bi bili z nami istega verovanja. (Dalje)

Božični nagovor Pija XII.

Kaj pravite g. urednik?

Pred štirami leti je bil požar v naši vasi in takrat je počila cev na brizgalni in s tem bila več neuporabna za gašenje. Od tega časa je bilo že več požarov doma v vasi in v okolici, toda naša brizgalna še zmeraj počiva v lepi lopi, ki smo ji napravili lani novo, a svojemu namenu brizgalna od tedaj ne služi. Tudi zadnjič, ko je izbruhnil požar blizu brizgalne lope, so ljudje hiteli skupaj z vrči in vedri, da bi pomagali bližnjemu v nesreči, brizgalna pa je ostala lepo doma zaprašena. Šele bližnjim gasilcem se je posrečilo požar omejiti, da ni prišlo do večje nesreče. Če bi pa bila naša brizgalna v dobrem stanju, bi se požar v kali zadušil in bi utrpela 9 članska družina le malenkostno škodo.

Kaj pravite gospod urednik k temu? Kdo je kriv te grobe zanikarnosti in malomarnosti? Z malimi stroški bi se dalo popraviti, a se še do danes ni popravilo. „Izgovorov“ je seveda dosti, toda noben ni opravičujoč. Odgovorne osebe so modrovale, češ, zakaj pa imate take dimnike in slamnate strehe! Kaj bi takim gospodom odgovorili Vi, gospod urednik!

S. K. A. D. „Zavednost“

Kakor smo že poročali v zadnjih številkah „Novin“, se bo vršil v Lendaravi v prostorih ljudske šole 12. 13. in 14. avgusta t. l. študijski tečaj „Zavednosti“.

14. avgusta popoldne ob 2. uri se bo vršil prav tam redni občni zbor S. K. A. D. Zavednosti z naslednjim sporedom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. Poročila odbornikov. 3. Sprejem abiturientov za člane. 4. Volitve. 5. Slučajnosti.

Iskreno vabimo vse gg. starešine, člane in vse druge študente, ki so katoliškega duha, da se udeležijo teča-

ja in občnega zbora, na katerem bomo pregledali dosedanje društveno delovanje in naredili načrte za bodoče delo. Predavanja so zelo zanimiva. Z Bogom za narod!

Odbor.

Naši stiki z drugimi državami in narodi s Slovaško

V soboto je bil v Beogradu podpisan trgovinski sporazum med našo državo in Slovaško z vsemi dodatnimi sporazumi, ki urejajo izmenjavo blaga, način plačevanja in tudi živnozdravniško konvencijo. Iz naše države bomo na Slovaško izvažali svinje, živino, svinjsko mast, sadje in podobno, iz Slovaške pa bomo dobivali celulozo, tekstilne izdelke in polfabrikate, in sicer v prvi vrsti bombažno in volneno prejo, kovine, kovinske izdelke, kable, ječmen in drugo. Plačevanje je urejeno s kliringom.

z Rusijo

V petek je imel v Kremlju sovjetski komisar za zunanje zadeve g. Molotov velik zunanjepolitičen govor. Med govorom je med drugim posebno poudaril kot važen dogodek obnovitev diplomatskih odnošajev z Jugoslavijo. Z Jugoslavijo se bodo obnovili tudi trgovinski odnošaji in on ima vse upanje, da bosta Sovjetska Rusija in Jugoslavija mogli na gospodarskem področju sodelovati tako, da bodo koristno za obe državi.

z Madžarsko

Ugledni jugoslovanski gosti, ki so prispeli v Budimpešto o priliki o-tvoritve nove zračne proge Beograd—Budimpešta, so bili več dni gostje trgovinskega ministrstva na Madžarskem. Jugoslovanski gostje so obiskali državno konjušnico v Badolji ter so prebivali nato par dni ob blatnem jezeru.

Ko prevzemam uredništvo Novin, ki je težko in odgovorno, se mi vsiljujejo ob tej priliki misli, all bom kos nalogam, ki jih zahtevajo sodobni raztrgani časi.

Pa vendar, oslonjeno na božjo pomoč, se uredništvo obrača na vas sotrudnike, dopisnike, širitelje, naročnike in izseljence, da se še bolj oklenete „Novin“, da najdejo pot v vsako hišo Slovenske Krajine. Samo na ta način bodo „Novine“ resničen odraz naroda, ogledalo časa, glasnik resničnih potreb in upravičenih zahtev ljudstva ter usmerjajoča sila, ki naj tvori vaše poglede v teh mračnih dneh k večnim ciljem. Že res, da nam je bodočnost zastrta, a prav zato se borimo za lepšo podobo sveta. Podoba sveta pa bo taka, kakšen bo rod, ki bo oblikoval svet. Če bo ta rod prevzelo zdravo, krščansko mišljenje, bo zavel tudi pri preureditvi sveta svež dih prebujajočega se življenja. In da se zmotni nauki ne razprodajo bohotno čez našo Slovensko Krajino, opravljajo pri tem važno vlogo Novine, ki majo za sabo že bogato žetev.

Prav posebno se obrača uredništvo na duhovščino in krščansko mišleče izobraženstvo, da s skupnimi napor in s strnjnimi vrstami priborimo našemu ljudstvu, iz katerega smo izšli, mesto, ki mu na tem koščku slovenske zemlje gre.

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnevi.“

UREDNIŠTVO.

Prostori gimnazije v Soboti so pretesni

Gimnazija kneza Koclja v Soboti stoji vsako novo šolsko leto pred težkim problemom, ki je izražen predvsem v pomanjkenju prostorov za tako velik zavod. Poslopje nekdanje meščanske šole, v katerem je nastanjena gimnazija, ima 8 učilnic, medtem ko so kabineti stisnjeni v stranske prostore. V preteklem šolskem letu je bilo na soboški gimnaziji v 15 razredih nad 700 dijakov, torej več ko v Ptuj, Kočevju ali Novem mestu. V prihodnjem šolskem letu pa bo imel zavod 16 razredov, za kar ima na razpolago samo 8 učilnic! Polovica razredov mora torej imeti pouk dopoldne, polovica pa popoldne. Nobena učilnica popoldne ne ostane prazna za evangeličanski verouk, za seminarske vaje sedmega in osmega razreda in za dijaške sestanke.

Merodajni činitelji se že toliko let potegujejo za novo šolsko poslopje, prostor je že zagotovljen in tudi načrti so menda že gotovi, a do gradnje ne pride. Kako naj tako močan zavod uspeva v tako tesnih prostorih v naslednjih letih? Ali naj se razredi preselijo v barake, ki bodo ostale prazne po zgradbi novega poslopja za osnovno šolo? To vprašanje visi kot Damoklejev meč nad Soboto in povzroča vedno večje skrbi vsem, ki jim je mar prospeh prekmurske študirajoče mladine. V Mariboru bodo letos pričeli graditi novo gimnazijsko poslopje, zakaj ga tudi v Soboti ne bi, saj je gradnja na programu v letošnjem proračunskem letu. Gradnja nove gimnazije bi tudi omilila brezposelnost, ki je letos v Slov. Krajini tem bolj občutna, ker so morali sezonski delavci ostati doma in bo zaradi vremenskih nezgod tudi letina slaba. V vsestranskem interesu obmejne Slov. Krajine je, da se gradnja novega gimnazijskega poslopja več ne zavlačuje.

Prosv. min. dr. Korošec v Celju

Minuli torek se je pripeljal v Celje prosvetni minister dr. Anton Korošec. Ob tej priliki je sprejel delegacijo Celjskega šahovskega kluba, ki ga je zaprosila, da prevzame pokroviteljstvo nad nac. amat. šahovskim turnirjem, ki se prične 10. avg. v Celju. G. minister je rade volje obljubil delegaciji, da bo prevzel pokroviteljstvo.

Glasi iz Slovenske Krajine

S O B O T A

Iz Zveze združenih delavcev. Z zadnjim našim člankom, s katerim smo apelirali na naše delodajalce, da naj že vendar enkrat uvidijo sedanjí teški položaj delavstva in tudi temu primerno zvišajo plače, smo s tem zadeli v sršenovo gnezdo. To nam nazorno pokaže zadnja izjava Cvetičevih delavk v časopisu, kjer je podjetnik Cvetič objavil tisto značilno izjavo. Kako je prišlo do te izjave, sedaj ne bomo razpravljali, vendar vsak, kdor je čital to izjavo si sodbo lahko sam ustvari. Nasproti tej izjavi, da Cvetičevo podjetje najboljšje plačuje delavke moramo resnici na ljubo izjaviti, da še ni preteklo en mesec, ko smo morali ravno pri tem podjetju intervenirati, ker obratna zaupnica ni dobila plače, s katero bi dosegla vsaj minimalno mezdo po banovi uredbi. Kako solidno je to podjetje napram delavcem, nam tudi kaže preiskava Inšpekcije dela, katera je v tem podjetju našla vse v „najlepšem“ redu in vsled tega „najlepšega“ reda se bo proti podjetju uvedlo kazensko postopanje, kakor je to razvidno iz poročila Inšpekcije dela. Kljub vsej ogorčenosti naših delodajalcev, moramo ponovno apelirati na nje, da naj vendar uvidijo teški položaj delavstva in vsaj nekoliko zvišajo plače delavstvu, saj je vsakomur znano, da je ravno pri nas draginja tako narasla, da prekaša celo ostala večja mesta v Sloveniji, plače delavstva pa so skoro najnižje. Naša ZZD se bo v borbi za poštene plače delavstva borila še naprej in se ne bomo ustrašili ne šikaniranja, ne groženj, pa tudi če nas označujejo s samimi hujskači in pretijo z represalijami. — Od banovinskega odbora Rdečega križa v Ljubljani smo v zadevi naših delavcev v Franciji, ki so bili v zadnjih bojih ranjeni odnošno padli, dobili sledeči odgovor: „Pošljamo vam obrazec poizvedovalne pole ter Vas prosimo, da nam sporočite, koliko takih pol bi rabili. Za vsako osebo je treba izpolniti dva obrazca in priložiti znamko za din 1.50 za odgovor Glavnega odbora.“ Z ozirom na ta odgovor prosimo vse prizadete člane, da se naj čimprej oglašijo v pisarni ZZD (gostilna Banfi, vsako sredo od 5—7 uri popoldan) in prinesejo s seboj zadnji naslov pogrešanega svojca in rojstne podatke.

Na tukajšnje okrožno sodišče je postavljen za predsednika Josip Dobrošek, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani.

Napredovanje učiteljev. V Slovenski Krajini so napredovali naslednji učitelji in učiteljice v VI. položajno skupino: Tratnjek Martin, šol. nadzornik v Lendavi, Bušek Marta, Sobota in v VII. skupino: Sreč Martin, Ižakovci, Franc Vilko, Prosenjakovci in Hiti Elvira, Lendava. Čestitamo!

Bogato naročnino v zneski 100 din je plačal g. Osterc Peter, iz Beltincev. Bog povrnil!

Bela bluza

Zgodilo se je, kot se večkrat kaj zgodi. Nezaslišano! A zgodilo se je vseeno. Pa nikar ne mislite, da v našem mestu. Bog nas varuj kaj takega! Takrat bi bila pri nas gotovo prava „revolucija“, namreč pri ženskem svetu. Ali se vam je odvalil kamen od srca? Meni se je. Ampak končno pri nas vendar kaj takega sploh ni mogoče, če pomislim na to, da vsaka naša dama ali damica (katerá je dama in katera je damica se kratkomalo ne da reči, ker vsaka od njih hoče biti „prva dama“ našega prekrasnega mesta, pa četudi ni na njej važnega kot njen belo napudran nos in njen nosljajoči „uj“ kar pomeni, da je iz daljnih krajev) hodi nakupovat reči za svojo toaleto ali po domače obleko najmanj v Čakovec. Saj Ljubljana, Zagreb, Maribor to so izvoljena mesta, kjer dobiš najbolj moderen klobuček, ki je najelegantnejši tedaj, če je podoben tistemu, kar najdeš na cesti.

Le to mi ne gre v glavo, da si

† Bajlec Jožef. V 76. leti starosti je zatrisno svoje oči Bajlec Jožef, oča odvetnika i bivšega poslanca Bajlec Franca v Soboti. Svestva za vmirajoče vreden bio sprejeti, se je v celom življenji živo pravo krščansko življenje i v tom duhu odgajal tudi svojo deco. Lepi zgled je pokojni vsem dedekom, kak morejo ljubiti i odgajati svoje vnúke. Pokopan je z velikov vdeležbov naroda 31. julija v Bogojini, kde njemu počiva žena. Bió je stalen naročnik naših listov. V molitev naročnikov zročimo njegovo dušo, njegovim ostalim pa izražamo sočutje.

Odranci. Zver Štefan, gimnazijec 7. razreda, kak smo javili, je vstopo v red kartuzijancov v Pletterjih. Julija 19. je bio preoblečeni i dobo ime: Ciril. Piše: „Jaz se počutim srečnega in zadovoljnega v tihí kartuziji, kjer sem sam s svojim Bogom — Jezusom in Marijo“. Bog njemu daj stanovitnost.

Grad. Tukajšnje kat. prosvetno društvo je 4. avgusta priredilo na prostem Vambergerjevo kmečko komedijo „Voda“. Igralci so odlično rešili svoje vloge, za kar jim je občinstvo navdušeno pripoznalo z ploskanjem, ki je do konca z razumevanjem sledilo igri. Obisk je bil jako zadovoljiv. — Naš gospod plebanoš so z jürjanskim g. plebanošom Varga Jožefom in provizorjem cankovske fare g. Safošnikom odšli v zdravilišče Varaždinske toplíce. Gospodom želemo, da bi si močno okrepili svoje zdravje in utrdili svoje živce. — Pri nas so se mudile dekleta društva „Savice“, ki so priredile počitniški tečaj v Bogojini s svojim voditeljem univerzitetnim profesorjem g. Dr. Alojzij Snojem. Pri tej priliki jim je g. župnik razkazal lepo farno cerkev in jih prijazno pogostil.

Dokležovje. Dnes teden je prikazao svojo prvo sveto mešo v Dokležovji salezijanec Pintarič Štefan pred nešteto vnožinov naroda. Slavnostni govornik je bio dokležovski rojak, dekan Jerič Ivan. Govorio je od duhovniške nad vse častne službe.

Nova maša v Beltincih. Na praznik M. Vnebovzetja bo v Beltincih zopet nova maša. K Gospodovemu oltarju bo pristopil novomašnik salezijanec g. Zorko Štefan. Gospod novomašnik je iz Ižakovec. Študije je vršil in končal v Italiji. Novomašni govor bo imel njegov sorodnik g. Herman. Tudi tega beltinskega novomašnika je spravil v šole g. Radoha Jožef. Ižakovska vas je v g. Zorku dobila svojega duhovnika, kar si šteje v izredno čast in se zato veselo pripravlja na novo mašo.

Nedelica. V soboto 3. avgusta je bil ogenj pri Raduhovih. Ženske so pekle kruh in ob tej priliki je plamen švignil iz peči in zajel slamnato streho. Zgorela je hiša. Gasilcem se imamo zahvaliti, da se ogenj ni razširil na gospodarsko poslopje in na bližnje hiše. Škoda je precejšnja.

upajo kupiti milo v našem mestu. Saj je vendar veliko odvisno od tega kakšen vonj ima milo. Če prideta dve dami z enakim vonjem v kavarno. Ali ni to nekaj kako bi rekla nedopustnega, nezasišanega. Dve dami z enakim vonjem!

Oh, pa sem se le jaz zmotila. Silno, temeljito zmotila. Prav sedajle sem se spomnila, da se dame sploh ne umivajo z milom, ampak z kremo. Na škatljici piše: „creme“. Da, tako je. To mi je dejala neka dama, ki je po poklicu trgovska sotrudnica. Pa to ni važno, kdo mi je povedal.

Toda kam sem zašla! Saj se tisto ni zgodilo pri nas, torej vam lahko brez strahu povem. Pač pa se je zgodilo v nekem večjem mestu, kjer se n. pr. načelnikova gospa prav nič ne razburja, če šiva njena šivilja tudi drugim manjšim damam ali celo samo gospem. Kajti v tistem mestu ni razločka med damo in damico, ampak po tem koliko je katera brihtnejša, kolikor ima katera v glavi in v — žepu. A vendar se je to tam zgodilo.

Bilo je pa tako: Krasen pomla-

Rakičan. Pri mlatitvi se je zgodila zadnje dni velika nesreča, ki je zahtevala smrtno žrtev. Pri snaženju lokomobile (peči) je odtrgala gospodarju Sedonja Janošu roko, ki so ga takoj spravili v bolnico, kjer pa mu niso mogli rešiti življenj. Po velikih mukah je izdihnil. Velika množica je spremila pokojnikove zemske ostanke na zadnji poti, saj je bil povsod priljubljen kot dober gospodar in skrben družinski oče. Naj mu sveti Večna luč!

Beltinci. Sestala se je komisija poslana od banovine za razdelitev supermaksimuma beltinske grofice. Želimo, da se bo zemlja razdelila med revne družine, ki so bile prej zaposlene pri grofici in na mnoge agrarne interese, ki jih je prinas obilno število. Odločno smo pa proti vsaki razdelitvi med prostovoljce, kakor se je zgodilo ob priliki razdelitve agrarne zemlje v Rakičanu, da bi pozneje prostovoljci delali kake izkupčke z zemljo, ki je toliko potrebna našemu ubogemu človeku, ki si mora v tujini iskati kruha, ker mu ga ne more dati domovina.

Turnišče. V nedeljo 11. avg. bo daroval Vsemogočnemu novo sv. mešo g. Magdič Ivan, salezijanec doma iz Renkovec. Svoje bogoslovne študije je novomešnik končal v Švici v mestu Lugano, kamor se bo po kratkih počitnicah vrnil nazaj. Pridigal bo novomešniku g. Raduha Jožef.

Brezovica. Enemu našemu mlademu moškemu bi se skoraj pripetila smrtna nesreča. Peljal se je z lendavskega vinograda in je med potjo srečal voz, naložen s snopjem. Ker je voznik v trenutku srečanja zavozil na isto stran, kam se je i on ogibal, ga je snopje prevrglo in je padel pod kolesa. Malo je manjkalo, da mu ni šlo kolo čez glavo. Tako pa je zabil na glavi samo težke rane, da so ga morali takoj peljati k zdravniku.

Bogojina. Prosvetno društvo v Bogojini se v imenu vseh obdarovancev zahvaljuje S. K. A. D. „Savici“ na oblekah, ki je ob priliki taborenja v Bogojini podarila revnim otrokom. Bog plačaj! — Prosvetno društvo in F. O. se najprisrčneje zahvalujeta S. K. A. D. „Savici“ na knjigah, katere je omenjeno društvo poklonilo naši knjižnici. Bog plačaj!

Martjanci. Naša fara je tudi po dolgem času sprejela novomašnika v svojo sredo. Č. g. Varga Ludovik, novomašnik iz Strehovec, je kakor je sam rekel tudi naš martjanski novomašnik, saj je študiral v naši fari v Noršincih. Od tu je začel svojo pot proti visokemu cilju, ki ga je letos dosegel. G. novomašnik je imel v naši cerkvi pridigo in slovesno sv. mašo popoldne pa pete litanije Matere božje. Martjančari so se zelo izkazali s svojo naklonjenostjo še bolj pa Noršincari, ki so č. g. novomašnika spremljali v procesiji, s pesmijo na ustih iz Noršinec v farno cerkev.

Tabor S. K. A. D. „Savice“ v Bogojini. V dnevih od 26. julija do 3. avgusta je v Bogojini taborilo 27 akademičark, članic katoliškega aka-

danski dan. Sredi parka je igrala vojaška godba. Okrog nje se je vrstila eleganca t. j. gospe in gospodične v novih, prenovljenih ali pa starih oblekah. To je pač tako: po denarnici in kod sem že prej dejala po brihtni glavici. Vmes se je slišal vesel smeh mladine, ki je seveda večinoma dijaška, obojega spola, ki pa je takoj potihnil, če je prišel mimo „profoks“ to je profesor.

Na promenadi je bila tudi gospodična Mimi. Sedaj jo po novem kličejo Mara. Stopala je s smehljajočim obrazom, z umetno nakodranimi kodrčki, ki so imeli moderno slamnato belo barvo, ki je bila tudi umetno napravljena. Stopala je zelo svečano. Kajti, na uho vam povem, bila je nova od glave do nog. Pa še na nogah je imela najnovije „torpedo“ čevlje, ki so podobni konjskemu kopitu, samo s to razliko, da konj svoje kopito prav lahko pregiblje, dočim gospodična, ki nosi take čevlje tega ne zmore. Ampak, prosim vas to je vendar najmodernejše! Najzanimivejše in na kar je najponosnejša, to je bila njena bluza. Da, njena bela bluza. To je namreč

Širitelom!

Prosimo, sterjajte naročnino i jo pošlite, blžanji prinesite v Črensovec. Pol leta je že minolo, teče že druga polovica. V tiskarni moramo plačati delavce, papir, proti moramo plačevati poštnino. Kde naj vzememo peneze, če naročnina ne plačana? Naročniki včlnite svojo dužnost, plačajte liste!

Vse naročnike,

ki dobivajo liste na posamezni naslov, pa jih še neso plačali, prostimo, naj včlnijo svojo dužnost i plačajo naročnino!

demskega društva „Savice“ iz Ljubljane. Med bivanjem v Bogojini so akademičarke prirejale v Prosv. domu za žene in dekleta predavanja iz zdravstvenega in socialnega področja. V nedeljo 28. julija so nas presenetile z dobro uspešo akademijov. Akademičarke so prirejale pod vodstvom duhovnega vodje „Savice“, č. g. univ. prof. dr. Alojzija Snoja, izlete po lepi prekmurski zemlji. V pondeljek jim je predaval č. g. Ivan Camplin o temi „Zgodovinski, geografski in socialni pregled Prekmurja“. Naslednji dan pa jim je č. g. dekan Ivan Jerič prikazal v svojem predavanju borbo za osvobojenje prekmurskega ljudstva. Akademičarke so z zanimanjem sledile izvajanjem obeh referatov. Na predvečer odhoda so prižgale kres. Ob njem so se s težkim srcem poslavljale od Bogojine, z upanjem v srцу, da se prihodnje leto vrnejo v prekmurski raj. Kako so se navezale na ljudi in ljudje nanje, kaže ura ločitve: Možje in žene, starčki in otroci so stali na cesti, jim mahali v slovo in marsikateremu je med solzami ušel klic: „Še se vrnite! Bogojine vas pričakuje!“ Tabor „Savice“ je pustil v srcih bogojančarov zavest, da slovenska katoliška inteligenca še čuti s kmetom in razume njegove težave. Odhajale so očarane nad lepoto tega severnega koščka slovenske zemlje in nad globokim verskim življenjem njegovega prebivalstva.

Za novomešnika g. Cigan Ivana je darovala N. N. 10 din. Bog povrnil!

Markovci. V lanskem poletju smo dozidavali zvonik, letos pa zidamo šolo. Stara šola je bila zidana l. 1870. ter ima le dve učilnici. Otrok je za štiri učilnice in so tudi štiri učne osebe na šoli. Nova šola bo imela poleg stanovanja še dve učilnici. Tako bo imel vsak razred celodnevni pouk. Delo zelo naglo napreduje. Letos še ne pojdejo v novo šolo, čez eno leto pa bo poslopje, ki stoji zadaj za staro šolo, gotovo že popolnoma v redu. Lep napredek za naše Prekmurje.

Iz Romunsko-Bolgarskih pogajanj:

Načelni sporazum o Dobrudži. V Bukarešti bo kronski svet odločil o sklepih na posvetih v Sofiji. Nesoglasje vlada baje samo še glede pripadnosti mesta Silistrije

letos najmodernejše. Čisto bela je, še belejša od njenih lasin iz neke fine tkanine, ki ne imenuje krep, piše se pa crepe in pa še nekaj zraven, kaj sem pa pozabila, ker moja stroka slučajno ni trgovska. Ampak to vem, da je bila zelo draga in bele rožice ima vtikane. Gospodična Mimi oziroma Mara se je vsega tega dobro zavedala, zato je tako ponosno stopala. Kajti zavedala se je, da ima ona edina in prva od vseh deklet in žen, ki so na promenadi belo bluza. A z očmi je iskala, koga že? Da, najprej Milana, potem Stojana, no in če jo Ivan zagleda ta bo šele presenečen nad njeno lepoto. Ah že prihajajo!

„Klanjam se, gospodična Mara!“ pozdravi Stojan, krasno vreme je danes kaj ne? Ampak še krasnejše je moje srce in to ste pač vi gospodična Mara. Veste ta bela bluza vam sijajno pristojta.

„Prav zares“ pristavi Milan, ki je tisti čas pristopil.

Oba Milan in Stojan začneta tekmovati, kateri ji bo lepše povedal, da je krasnejša skoro da nista rekla od

Sestanek za odkup žetve v Soboti

V Soboti se je vršil dne 1. avgusta sestanek med zastopniki banovine, Gospodarske zveze ter Osrednje kmetijske zadruge in njenimi članicami-zadragami zaradi nakupa letošnje žetve. Sestanku je prisostvoval tudi g. minister Snoj, ki je s svojo avtoriteto veliko pripomogel, da je stvar nakupa celotne žetve po banovini tako lepo uspela. Sestanku je prisostvoval tudi zaslužni poslanec soboškega sreza g. Bajlec, ki je stvar tudi od vsega začetka lepo podpiral s svojimi priporočili na merodajnem mestu. Na tem mestu naj omenimo, da je v okolici dolnje-lendavskega sreza najintimnejše sodeloval z Osrednjo zadruzo tudi g. poslanec dr. Klar, ki je povsod priporočal našo zadruzo pri kmetih ter na merodajnih mestih. Tako da se imamo sedanjemu velikemu uspehu Osrednje zadruge predvsem zahvaliti g. ministru Snoju, ki je pri ministerstvu, pri banovini in pri Gospodarski zvezi lepo ugledil pot naši akciji ter sedanjima poslancema Slov. Krajin, ki sta našo stvar povsod lepo priporočala in nam stala z nasveti vedno ob strani. Na tem sestanku se je sklenilo sledeče:

Vso odvisno žetev v Slov. Krajinah prevzame potom Osrednje kmetijske zadruge v Soboti banovina, ki bo pšenico, ki jo bo nakupila Osrednja zadruza v Soboti takoj prevzela na kolodvorih v veliki množini ter jo odpremila v lastna, za to pripravljena skladišča. Pšenico bo banovina takoj pri vagonu izplačala, tako da se bo odpravil veliki nedostatek, ki ga je Osrednja zadruza imela do sedaj, namreč zakasnenje z izplačilom. To se je sedaj ob razumevanju

banske uprave, predvsem pa njene Slovenske Krajin in naši zadruzi zelo naklonjenega šefa g. Murija, odpravilo tako, da bo žetev takoj prevzeta in takoj izplačana in to po cenah, ki so določene po zakonu.

Nadalje se je tudi sklenilo, da bo Osrednja kmetijska zadruza v Soboti dobila poleg že odobrenih kreditov, ki jih je dobila od Zadrugne zveze v Ljubljani, tudi kredite na tekoči račun od Gospodarske zveze, tako da bo v bodoče lahko v vseh panogah takoj izplačevala ter tako pomagala našemu kmetu. Tukaj je bil naš prekmurski stvarni zelo naklonjeni ravnatelj Gospodarske zveze, g. Radanovič, ki je prinesel mnogo svežega duha v na novo reorganizirano Gospodarsko zvezo v Ljubljani.

Naši Osrednji zadruzi je bilo na ta način prihranjeno veliko nepotrebnih stroškov vskladiščenja in mešanja in se je istočasno omogočilo hitro poslovanje v nakupu in odjemu.

Pozivamo tem potom vse naše kmete, da takoj prijavijo svojo odvisno žetev, ki jo bodo v letošnji sezoni prodali Osrednji kmetijski zadruzi v Soboti, ki bo v bodoče ves nakup žetve v Slov. Krajinah in bližnjem ljutomerskem srezu organizirala. Vršili se bodo na vseh važnejših mestih Slov. Krajin in ljutomerskega sreza sestanki naše zadruge, kjer se bo prijavilo vse odvisno zrnje, ki bo prišlo letos v poštev za prodajo. Zato vas že sedaj naprošamo, da vsi tisti, ki imate odvisno in za prodaj namenjeno zrnje, to takrat ali pa direktno prijavite Osrednji zadruzi v Soboti, da se ji bo omogočilo lažje in hitreje poslovanje.

Proračun rentabilnosti pridelovanja pšenice na 1 ha v Slov. Krajinah

V naslednjem hočemo objaviti statistične podatke o rentabilnosti 1 ha pšenice pri nas v Slov. Krajinah, ki jih je Osrednja kmetijska zadruza predložila na merodajno mesto. Skico je natančno izdelal naš prekmurski priznani tozadevni strokovnjak, g. ing. Mikuž, ravnatelj banovinske kmetijske šole v Rakičanu. Osrednja zadruza je napravila le male spremembe. Skico smo predložili še pred uveljavljenjem navedbe o maksimiranju cen pšenice in na prošnjo merodajnih faktorjev, da bi potem nas izvedeli za mnenje produ-

centov. Mnogi so namreč bili mnenja, da je cena 227 din za 100 kg pšenice odločno premala. Tako mnenje smo zastopali tudi mi in pričujoča skica bo najbolj nazorno pokazala naš del v borbi za povišanje cen pšenice, kar se je tudi z uspehom zaključilo. Na tem mestu se naša zadruza še ponovno zahvaljuje za lepo detajlirano skico g. ing. Mikužu, ravnatelju ban. kmetijske šole v Rakičanu, ki je v svesti si važnosti problema posvetil vse svoje veliko tozadevno znanje v dobrobit kmeta.

STROŠKI:

I. Gnojenje:

1. 1/3 izrabe od 300 mq hlevskega gnoja á 8 din ... .. din 800.—
2. 100 kg superfosfata á 1 din ... .. din 100.—

II. Seme:

- 140 kg semenske pšenice á 2-50 din ... .. din 350.—

III. Obdelovalni stroški:

a) Vprežno delo:

1. 1/3 gnojenja 2 vprežna dni á 95 din ... .. din 190.—
2. Globoko oranje 4 vprežne dni á 95 din ... .. din 380.—
3. Branjanje pred setvijo in po setvi 3/4 vprež. dni ... .. din 71.15
4. Valjanje 1/4 vprežnega dne ... .. din 23.75
5. Setev s strojem 1/8 vprežnega dne in 1/8 delavca á 25 din ... .. din 14.99
6. Spomladanska obdelava 2/3 vprežnega dne ... .. din 63.32
7. Voznja snopja z njiv 3/4 vprežnega dne á 95 ... .. din 71.25

b) Ročno delo:

1. 1/3 gnojenja 4 delavne dni á 20 din ... .. din 80.—
2. Pletev, čiščenje, 6 del. dni á 20 din ... .. din 120.—
3. žetev: košnja s koso 3 delav. dni á 30 din ... .. din 90.—
4. Vezanje snopov, povesn, branje itd. 2 in pol dneva á 25 din ... .. din 62.50
5. Nakladanje na vozove, razkladanje in skladanje v oslono 3 dni á 30 din ... .. din 90.—
6. Mlatidev z ml. gar. na parni pogon, spravljanje slame in zrnja 8 del. dni á 30 din ... .. din 240.—
7. 0.50 kb. m. drv, olje itd. ... .. din 80.—

IV. Razno:

1. Amortizacija orodja in vzdrževanje ... .. din 250.—
2. Zavarovalnine ... .. din 80.—
3. Davki na 1 ha 200 din ... .. din 200.—

Skupni stroški din 3357.06

Ako znaša pridelek 10 mq zrnja á 235 = 2350 din.		
" " " 26 slame á 30 = 780 din.	= 3130 din,	zguba din 227.06
" " " 11 " zrnja á 235 = 2585 din.		
" " " 28 " slame á 30 = 840 din.	= 3425 din,	dohod. din 67.94
" " " 10 " zrnja á 250 = 2500 din.		
" " " 26 " slame á 30 = 780 din.	= 3280 din,	zguba din 77.06

NB. a) Stroški vprežnega dne din 95 so zaračunani z voznikom.

b) Pridelki pšenice v soboškem okraju so ugotovljeni po statistiki na 9-11 mq po ha.

Po našem sklepu mora stati pšenica (po mnenju Osrednje kmet. zadruge v Soboti) najmanj 250 din za 100 kg.

zvezde na nebu. Gospodična Mara se topi od blaženosti.

Tedaj pride še gospod Ivan.

"Si videl kako se blešči danes gospodična Mara v vsej svoji lepoti?" reče Milan.

Toda tedaj se zgodi nekaj nezasišanege. Da je meni, ki sem to gledala zastala kri v žilah. Ivan malomarno zamahne z roko in reče:

"To ni nič novega. Prav tako lepo belo bluzo je imela sinoči v kavarni ga. Dr. Pametnikova. Krasno ji je pristojala", je še dodal.

Kaj je bilo z gospodično Maro, ne boste vprašali? Zgodilo se je z njo isto kot z rakom, če ga vržete v vrelo vodo, postalá je prav do ušes rdeča, gospodom je rekla, da jo boli glava in odbrzela domov. Tam pa se je vrgla na posteljo ter tulila kot divja zver. Vsi domači in tuji so bili pokonci, pridrveli so k njej in jo izpraševali s strahom, kaj se ji je zgodilo, če ji morda niso odpovedali službo.

"Ne, ne še nekaj hujšega se je zgodilo" je hlipajoče izdala Mara. "Pomislite tista doktorica, ki samo v knjige buli in se za svet nič ne zani-

ma je še sinoči imela prav tako, do pičice prav tako bluzo kot jaz. Kaka nesramnost! Tem besedam je sledil ponoven jok in stok.

"Ti moja uboga Mimi, Mimica, nič ne bodi žalostna! Bom že izvedela kje jo je iztaknila", ji je dejala njena mati, ki je bila vsa zaripla od jeze.

Res je izvedela pri svojih prijateljicah, da ima isto šiviljo kot njene hčerke. Toraj tista nečimurna brbljava šivilja ji je naredila ta škandal le naj počaka si je mislila Marina mati ter na vrat in nos bežala k šivilji. Toda opekla se je, kar je izvedela, da ona ni delala ge. Dr. Pametnikovi bluze, ampak jo je morala nekje drugje v kakšni trgovini kupiti.

Torej dekleta in žene Vam sem napisala to resnično in "žalostno" zgodbo, kadar kupujete v našem mestu vselej vprašajte, komu so že blago prej prodali, drugače boste tudi ve doživele grom in treskanje. Toda povedla sem vam, da naše dame itak drugod kupujejo, edino, če bi se izmed vas našla kakšna taka, bojte se je ali pa — izučite jo!

H a n a

Romanje slovenskih delavcev na Malo mešo.

Devetero romanj slovenskega delavstva je Zveza združenih delavcev preložila od Velike meše na Malo mešo.

Romanje v Ljubljano pri Brezjah, na Šmarno goro, na Homec pri Kamniku, v Novo Štifo pri Ribnici, na Sv. Planino nad Trbovljami, na goro Oljka, na Ptujsko goro, v Jeruzalem in nad Gorco v Sv. Petru pri Mariboru se vršijo torej na Malo mešo. Zato so prosili zlasti delavci iz rudarskih okrajev in iz krajev železarske industrije. Na Veliko mešo na žalost to delavstvo ne praznuje. Kapital v svojem interesu zahteva, da ta dan delajo kakor delavni dan. Slovenski delavski romarski dan, pa bi rad združil v Marijinih svetiščih in na verskih zborovanjih poleg teh svetišč vse verne slovenske delavce iz vseh krajev Slovenije, rudarje in kovinarje pa še prav posebno. Zato se bo delavstvo in se bodo njegovi prijatelji na Malo mešo, ki letos po koledarskem redu pride na nedeljo, zbrali pri Mariji in jo prosili pomoči za stan in za narod in za njegovo vodstvo. Slovenskega delavskega romarskega dne se bomo udeležili vsi v svojih okoliših, da ta dan izpričamo svojo pripravljenost vztrajati v zvestobi do Boga, do krščansko-socialnih načel, delavni za delavski stan in za narod.

ZALAR MARIJA: Gospodinja in kuhinja

Prikuhe

Kisla repa na prekmurski način. Belo mlado repo olup, naribaj na rezance in jo polij z mlačno vodo. Posebej namoči domačega krušnega kvasa in sicer za eno skledo repe mero kvasa za eno pest. Ko je kvas raztopljen ga zmešaj z repo v skledi, pokrij čez noč in drug dan že imaš najboljšo kisko repo.

Stročji fižol nareži na ne preveč kratke kosce. Skuhaj ga v slanem kropu. V frigaš ali roštanje daj čebulo, peteršilj, lahko malo česna. Ko si zaroštala, daj še paradižnik, jesi, poper in malo mleka. Naj še dobro vre 10 minut pa je prikuha gotova. Preden roštaš katerokoli sočivje ali zelenjavo, se mora preje popolnoma skuhati, ker ko je že roštano, se ne da več omečati, zlasti če je že jesi vmes. Tudi začimbe izgube duh in okus v dolgem kuhanju. Pridatke daš vedno le za 10 minut v jed kuhati prav nazadnje. Tudi kumina (kimel) spada vmes.

Zelišče. Prve zeljnate glave so že na trgu. K pečenki se daje praženo zelje. Zelje pa mora pri praženju lepo zarjaveti. Sladko pripravljeno, to je kuhano in zaroštano pa

Skrivnost

Hodil sem po rosnih mejah, s pički pesmice sem pel, plizal sem po polnih vejah, s sladkim sadjem sem zorel.

Veje so tedaj šumljale, zali je obraz rdel, ustnice so trepetale, ogenj ji v očeh je tlel.

Šel sem mimo te lepote, šel sem v tuji mrzli svet, nisem čutil nje gorkote, pustil sem dehteči cvet.

Zdaj mi v srcu pesem klije, njiva, ograd, vsaki plot, vse iz prsi v pesmih lije, vse mi dela lažjo pot.

Ivan Krampač

Pošta

Slunjski Stjepan, Zagreb, Sultanska 2. Prošimo, sporočite nam naslov Gregorc Stjepana, če vam je znani. Njegova naročnina za Novine in Marijin list je za letos plačana, Novine so pa prišle nazaj s pripombami, da je odpotavov. Sukič Roza, in Hövet über Velgast. Pošlite nam naslov vaših domačih, da se bomo znali na koga obrniti, če bo potrebno.

Ste nam našli novega čitatelja?

mora biti belo. To vržeš na vročo mast, da se praži. Preden daš zelje v mast, moraš par koščkov cukra na masti prežgati in zarjaveti, dodaj tudi nekoliko čebule zarjaveji in šele v tem pražiš zelje. Drugače ne bo rujavo. Počasi ga praži, večkrat premešaj, da se ne požge, nazadnje oprži z moko in zalij s kropom. Vmes praži tudi pol kislega svežega jabolka bolj dišeče vrste, da bo imelo zelje fin okus. Še malo vinskega jesiha in kumina ter sol, to je vse, kar spada v praženo zelje.

Mešano zelišče. Na vrtu ali na trgu je vse polno zelenja, ki ni več za prikuho, ker je trdo, staro, debelo listje in ima trde žile. Koleraba, zelje, ohrovt, grahovo stročje, trdo fižolovo stročje, zetenje od korenja, vse to nareži ali pa kar celo naloži v velik lonec, naj se hitro a dobro prekuha v slanem kropu. Potem to juho odcedi in jo polij na roštanje, dolij malo mleka in imaš zdrav, krepko zeliščno juho. Čebulo in peteršilj pa že na masti prepraži. Na to juho daj vsakemu na krožnik z par rezin žemlje. Tako juho bi morali vsak dan jesti, ker zelo osveži kri in ni draga. Saj bomo v zimi brez zelenjave, zato zdaj vsak zelen list v lonec.

Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani

S 1. avgustom t. l. začne poslovati nova kmečki denarni zavod — Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani, zadruza z neom. jamstvom*.

Njen lokal se nahaja na Tyrševi (Dunajski) cesti 38 prtiličje v palači Zadrugne zveze. Poslovala bo vsak delovnik od 8-12 ure.

Ko obveščamo javnost o ustanovitvi Posojilnice kmečke zveze, pod katero je razumeti tudi hranilnico, moramo v kratkem pojasniti razloge, ki so privedli do ustanovitve tega denarnega zavoda in naloge, katere naj bi vršil po zamislih ustanoviteljev.

Kmetje na splošno nimajo denarja. Vendar je mnogo tudi takih kmečkih ljudi, ki jim je mogoče, ob varčnem gospodarjenju prihraniti kakšen znesek "za slabe čase". Opaziti pa je, da v mnogih primerih kmečki ljudi svojih prihrankov ne vlagajo v domače kmečke hranilnice, temveč jih nosijo v mesto, v nekmečke denarne zavode. Vzroki za takšno postopanje so različni: nezaupanje, višje obresti, skritje denarja pred ljudmi v domačem kraju itd.

Kakor je tako ravnanje po eni strani sicer razumljivo, so vendar njegove posledice škodljive za ves kmečki stan. Denar, ki je vložten v nekmečke zavode, služi za oploditev in okrepitev nekmečkega gospodarskega življenja, kmet sam pa dobi pri takih zavodih kredit le težko in po težkih pogojih.

Vodilni moške slovenskega kmečkega gibanja so z ustanovitvijo novega, kmečkega denarnega zavoda omogočili, da bodo kmetje odslej lahko svoj denar vlagali tudi v mesto, pri lastnem kmečkem zavodu, ki bo pod vodstvom najuglednejših kmečkih gospodarjev iz vseh delov Slovenije nudil popolno varnost vlog in jamstvo, da bo naložen denar uporabljen v okrepitev kmečkega gospodarskega življenja. Pri tem pa je poudariti, da novi denarni zavod ne bo škodoval domačim rajfajzovnikom; njegovi ustanovitelji so namreč naglasili sledeča načela: Kmečki denar v kmečke denarne zavode. Svoje podeželske hranilnice varujemo kot punčico svojega očesa. V Posojilnico kmečke zveze naj se steka le oni denar, ki ga iz kateregakoli razloga ne morejo zajeti naše rajfajzovnike.

Upoštevajoč ta načela in gori obrazloženo potrebo začena Posojilnica kmečke zveze svoje delo in prosi vse kmečke ljudi, da ne gredo mimo nje.

CENE

Biki druge vrste 6-6.50 din, tretje 4.50 do 6 din; telice druge vrste 6-7 din, tretje 5-6 din; krave druge vrste 4.50-5 din, tretje 3.50-4.50 din; teleta druge vrste 6-7 din; prašiči pršutarji 8-9 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso druge vrste prednji del 12, zadnji del 14 din, tretje vrste prednji del 10, zadnji del 12 din; svinjina 16 din, slanina 20 din, svinjska mast 22 din; srove kože: goveje 10, telečje 9, svinjske 10 din za 1 kg. — Pšenica 240 din, ječmen 200 din, žito 220, din, oves 200 din, koruza 190 din, grah 700 din, krompir 200 din, lucerna 90 din seno 70 din, slama 70 din, pšenična moka 375-475 din, koruzna moka 225-275 din, ajdova moka 400-500 din za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4-6 din, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 6-9 din 1 l.

PENEZ

London 1 funt 172-215 Din Newyork 100 dol. 4424-5520 Nemška marka 14.70-14.90

Posestvo v najem

za polovico pridelka - 23 oralov v Slovenskih goricah, brez vinograda. Pogoji: 4 delovne moči in 1 par dobre vprežne živine. Najemnik nima nikakih denarnih dajatev. Ponudbe na upravo lista. Resnim ponudnikom se vpošlje pogodba vnaprej na vpogled. Nastop pred 1. novembrom 1940.

ZASTOPNIKE za okraje D. Lendava, Dobrovnik, Bogojina, Beltince, Odrance, Turnišče, in Črensove išče zavarovalna družba proti provizijam. Ponudbe pod "ZAVAROVALNICA", poštni predal 90 Maribor.

Cena oglasov:

Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din Mali oglasi 15 Din Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din